

Ikt. sz.: FFB-42/20-2/2023/HK

HK-1/2023. sz. ülés
(HK-1/2022-2026. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Fenntartható Fejlődés Bizottsága**
Határokon Átnyúló Környezeti Ügyekkel Foglalkozó Albizottsága
2023. június 20-án, kedden, 9 óra 53 perckor
az Országház Herman Ottó termében (földszint 10.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Tájékoztatás a Tisza vízgyűjtő területén a vízfolyásokat és a tározókat érintő ipari eredetű szennyezésekről, azok okairól és az esetleges balesetek, katasztrófák megelőzési lehetőségeiről</i>	5
<i>Réthy Pál szóbeli tájékoztatása</i>	6
<i>Hozzászólás</i>	8
<i>Réthy Pál válaszadása, reagálása</i>	10
<i>Az ülés berekesztése</i>	12

Napirendi javaslat

Tájékoztatás a Tisza vízgyűjtő területén a vízfolyásokat és a tározókat érintő ipari eredetű szennyezésekről, azok okairól és az esetleges balesetek, katasztrófák megelőzési lehetőségeiről

Tájékoztatást ad:
a Belügyminisztérium képviselője

Az ülés résztvevői

Az albizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Dr. Keresztes László Lóránt (LMP), az albizottság elnöke

Bencsik János (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Hatvani Szabolcs bizottsági munkatárs

Meghívottak

Hozzászólók

Réthy Pál helyettes államtitkár (Belügyminisztérium)

Megjelentek

Varga Gábor (Fidesz), a Fenntartható Fejlődés Bizottságának tagja

Tóth György István (Országos Vízügyi Igazgatóság)

Dr. Király Zita (Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság)

Domján Iván (Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság)

(Az ülés kezdetének időpontja: 9 óra 53 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása

DR. KERESZTES LÁSZLÓ LÓRÁNT (LMP), az albizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok! Köszöntök mindenkit az albizottság mai ülésén. Az Országgyűlés Fenntartható Fejlődés Bizottságának Határokon Átnyúló Környezeti Ügyekkel Foglalkozó Albizottságának mai, azaz 2023. június 20-ai ülését - egyébként az albizottság első ülését - ezennel megnyitom. Tisztelettel köszöntöm az albizottság tagjait, köszöntöm meghívott vendégeinket és a teljes hallgatóságot.

Megállapítom, hogy albizottságunk határozatképes.

A mai ülés napirendi javaslatát előzetesen megküldtük, úgyhogy kérem az albizottság tagjait, aki egyetért a mai napirendi javaslattal, szavazatával jelezze. (Szavazás.) Köszönöm szépen.

Egyhangúlag elfogadtuk a mai napirendet. Az első napirendi pontunk... (Jelzésre.) Bocsánat! A kolléga úr kérte, jelezzem azt, hogy az ülés összehívása megfelel a határozati házsabály 108. § (3) bekezdésében leírtaknak, tehát megállapítom, hogy az albizottságot házsabályszerűen hívtuk össze; ezt fontos a jegyzőkönyv kedvéért rögzíteni.

Tájékoztatás a Tisza vízgyűjtő területén a vízfolyásokat és a tározókat érintő ipari eredetű szennyezésekről, azok okairól és az esetleges balesetek, katasztrófák megelőzési lehetőségeiről

Tehát az első napirendi pont a Tisza vízgyűjtő területén a vízfolyásokat és a tározókat érintő ipari eredetű szennyezésekről, azok okairól és az esetleges balesetek, katasztrófák megelőzésének lehetőségeiről szól. Tisztelettel köszöntöm a Belügyminisztérium képviselőjében Réthy Pál helyettes államtitkár urat és munkatársait.

Kérem helyettes államtitkár urat, hogy foglaljon helyet a szemközti asztalnál. (Megtörténik.) Nagyon szépen köszönjük a Belügyminisztériumnak, helyettes államtitkár úrnak a részvételt. Azért is tartottam nagyon fontosnak, és indítványoztam, hogy egyrészt jöjjön létre az albizottság, látva egyébként a nagyon komoly kihívásokat e téren, illetve azért is tartottam fontosnak, hogy ülésezzünk, hiszen aktuális kihívásokról, szennyezésekről, a problémákról kell beszélnünk, és meggyőződésem, hogy nemcsak beszélünk, hanem cselekednünk is kell.

Talán a múlt év februárjában sajnos, mint kiderült, volt egy előre tervezhető baleset a Rozsnyói járásban a Sajót érintően, és ott egy egészen döbbenetes ökológiai katasztrófa valósult meg. Itt egy egykori bányaterületről rendkívül súlyosan szennyező anyag ömlött nagyon sokáig - hónapokig egyébként - a Sajóba, és sajnos meg kell állapítanunk - én is több alkalommal jártam a helyszínen, jártam a pozsonyi parlamentben, ott tárgyaltam a szlovák környezetvédelmi bizottság elnökével -, hosszú hónapok késlekedése után született valamiféle rész megoldás, de teljes megoldás nem. Tehát a mai napig jelentős mennyiségű - még ha a korábbi mennyiségnek talán a 20 százaléka is, de jelentős mennyiségű - veszélyes anyag jut a Sajóba, és nem oly régen láttuk, hogy a Beszterce folyón is történt egy szennyezés, melynek rémisztő képsorait láthattuk a hírfolyamban, a hírekben, de itt nyilván lényegesen kisebb volumenű szennyezésről van szó.

Azt ugyanakkor a különböző kutatásokból tudhatjuk, hogy milyen kockázatokkal kell szembesülnünk a Tisza mellékfolyóit érintően. Alapvetően egyébként az egykori bányaterületek - vagy akár a jelenleg működő bányaterületek - esetében is döbbenetes mértékű a kockázat, sőt bizonyos vizsgálatok már konkrét

szennyezéseket is kimutattak. Én azt gondolom, hogy ezekben az ügyekben - annak a szellemiségnek is megfelelően, amit egyébként a Magyar Állandó Értekezlet megfogalmazott - sokkal nagyobb odafigyeléssel kell viszonyulnunk és a sokkal hatékonyabb cselekvés lehetőségét közösen kell megteremtünk. Ezért indítványoztam, hogy a mai albizottsági ülésen erről tudjunk beszélni.

Tisztelettel meg is adom a szót Réthy Pál helyettes államtitkár úrnak, hogy adjon nekünk tájékoztatást ezekről az ügyekről.

Réthy Pál szóbeli tájékoztatása

RÉTHY PÁL helyettes államtitkár (Belügyminisztérium): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Hölgyeim és Uraim! A környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről szóló kormányrendelet nem tesz különbséget a belföldi vagy külföldi eredetű szennyeződések és balesetek között. Nyilvánvaló módon egy szuverén felvízi állam esetében a magyar hatóságnak és az igazgatási szerveknek nincsen illetékessége, kivéve ha a felvízi állam kér bennünket segítségnyújtásra, illetve beavatkozásra bármely felelős magyar szervet.

Én azt gondolom, hogy a megelőzést a felkészülés szolgálja. Ez kétoldalú történet, hiszen a potenciális károkozókat érinti egyrészt, másrészt pedig az esetleges védekezést végrehajtó vízügyi igazgatási szerveket, azaz a vízügyi igazgatóságot és a vízügyi hatóságot. A potenciális veszélyforrást jelentő létesítmények, vállalatok üzemi kárelhárítási tervre kötelezettek, és ezeket a területi vízügyi hatósághoz kell nekik benyújtani. A hatóság ellenőrzi a létesítményt üzemeltető szervezet felkészültségét, a telephely területén végrehajtandó beavatkozásokat, és hogy mit kell tenni kárelhárítás esetén.

A vízügyi igazgatóságok területi kárelhárítási tervet készítenek, és végzik a káreseményekkel kapcsolatos megfigyeléseket, üzemeltetik a beavatkozást végző szervezeti részeket, elvégzik a beavatkozást, amennyiben ez szükséges, és amennyiben a vízminőségi káresemény mértéke, kiterjedtsége indokolja, akkor a társ vízügyi igazgatóságokat, elsősorban az alvízi igazgatóságokat is bevonja ebbe a feladatba. A területi kárelhárítási tervek tartalmazzák a területre vonatkozó általános adatokat, így a potenciális szennyezők elhelyezkedését, a védelmet igénylő felszíni és felszín alatti vizeknek a megnevezését, ezeknek a jellemzőit, a közműterveket, a lokalizációs terveket, a kárelhárítási műveleti tervet, a kárelhárítási anyagokat és eszközöket.

A vízügyi igazgatóságok a káresemények kezelésével úgynevezett védelmi törzset is üzemeltetnek, és a károkozóval, a vízhasználókkal, a hatóságokkal, a felettes szervekkel folyamatosan kapcsolatot tartanak, adatokat gyűjtenek és információkat szolgáltatnak, illetve irányítják az operatív beavatkozási tevékenységet is, és a vízminőség-védelmi törzsbe beosztott dolgozók pedig nyilvánvalóan állandó ügyeletet is tartanak. Ezenkívül a vízügyi igazgatóságok szakaszmérnökségein működik egy úgynevezett műszaki biztonsági szolgálat, amely egy aktív beavatkozó egység.

A lokalizálásra irányuló tevékenységet a telephelyen elsősorban a káreseményt okozó környezethasználó hajtja végre, azonban amennyiben nem áll rendelkezésre számára a szükséges anyag, erőforrás, akkor ez a műszaki biztonsági szolgálat mind a telephelyen, mind az állami vizeken segíti ezt a feladatot. A szolgálat biztosítja a szükséges gépeket, járműveket, eszközöket, kármentesítő anyagokat, illetve ezeknek az időben történő rendelkezésre állását.

Ezenkívül a vízügyi igazgatóságok akkreditált mintavevő csoportokat is üzemeltetnek, ezek feladata a felderítéshez kapcsolódó mintavételek, helyszíni vizsgálatok elvégzése, a begyűjtött minták akkreditált laboratóriumba történő eljuttatása, a szennyezés minősítése és a beavatkozás mielőbbi elvégzése. A felvízi országokból eredő szennyeződések, balesetek esetében a fentiekben bemutatott

magyar vízügyi beavatkozási szervek szerepe nyilvánvalóan, mint ahogy mondtam, Magyarország területére korlátozódik, a felvízi ország területére mi nem mehetünk be és nem hivatalos, tehát a felvízi ország állami szerveitől beszerzett adatokat, információkat, mintákat, mérési eredményeket természetesen nem lehet felhasználni, csak azt, amit az állami szervek, társszervek adnak felénk.

Ezen problémák kezelésének fő színtere elsősorban az úgynevezett bilaterális határmenti bizottságok útja, a Tisza vízgyűjtőn szlovák-magyar, ukrán-magyar és román-magyar határvízi bizottságok működnek, illetve ezeknek vízminőségi szakcsoportjai, amelyek tevékenysége nyilvánvalóan nem feltétlenül, csak és kizárólag a rendkívüli eseményekre terjed ki. Ezeknek a bizottságoknak kidolgozott ügyrendjük van arra, hogy rendkívüli események esetén hogyan kommunikáljanak egymással. Az így nyert információk szlovák-magyar viszonylatban a budapesti Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóságra futnak be, az ukrán-magyar és a román-magyar bizottság esetében pedig a nyíregyházi Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság az, amely ebben szerepet játszik, és ők értesítik az Országos Vízügyi Főigazgatóságot ezekről a történésekről.

Egy másik hivatalos információforrás az úgynevezett ICPDR, a nemzetközi Duna-védelmi egyezmény által üzemeltetett dunai baleseti korai figyelmeztető rendszer. Valamennyi felvízi ország tagja ennek az ICPDR-nek, jogi legitimitása az, hogy valamennyi fél ratifikált egyezményben írta alá nyilvánvalóan, és Magyarországon az OVF, illetve annak központi ügyelete a hét nap 24 órájában, illetve a vízminőségi szakértői szintén a hét nap 24 órájában tartanak ügyeletet, ez a munkarendjük. Nemzetközi riasztás során érkező információk kezelésére is részletes ügyrend van érvényben. Ez a szervezet működött, ahogyan elnök úr is említette, a Sajó és a Szamos szennyezésénél is. Nyilvánvaló az is, hogy ezen két hivatalos forráson kívül a Külgazdasági és Külügyminisztérium konzuli szolgálata, nagykövetsége is szükség esetén bekapcsolódik a nemzetközi káreseményekkel kapcsolatos ügyekbe.

A felvízi ország értesítése híján információhoz juthat a vízügyi hatóság egyébként önmagában is, hiszen mederőrök, csatornaőrök folyamatos figyelő szolgálatot látnak el a vízfolyásoknál, illetve a legfőbb határvizeken automata mérőállomásaink működnek, így a Tiszán Tiszabecsnél, a Szamoson Szamosangyalosnál, a Berettyón Pocsajnál, a Maroson Nagylaknál; a Tisza vízgyűjtőjéről beszélek. Ezen mérőrendszerek riasztási funkciót is ellátnak, a riasztás pedig a vízügyi igazgatóságok ügyeleteire fut be. Ezen mérőállomások részben vizuális megfigyelési rendszereket is tartalmaznak, a lebegő hulladékot érzékelő számlálórendszerrel is el vannak látva, és például az így nyert információk alapján helyezik üzembe, nyilvánvalóan önök is hallottak már róla, a felső-Tisza-vidéki hulladékmentesítő rendszert, hiszen ha nagyobb víz van, magasabb vízállásoknál román oldalról, illetve ukrán oldalról nagyon sok PET-palackot és egyéb hulladékot, háztartási szemetet kapunk. Itt kialakítottunk egy olyan mederelzárást, ahol ezeket nyilvánvalóan kezelni tudjuk. Ha nagyon magas vízállás van, ezt nem tudjuk megtenni, akkor pedig a kiskörei vízlépcsőnek van ilyen jellegű szerepe, ahol ezt a katrét és hulladékot leszedik, szelektálják, a saját dolgozók, illetve közfoglalkoztatottak bevonásával deponálják és a megfelelő hulladékkezelő létesítményekbe szállítják.

A vízügyi szakterület megítélése szerint is – és ez egybeesik az ICPDR álláspontjával - a Tisza vízgyűjtőjén a felhagyott, de nem megfelelően rehabilitált, rekultivált és nem megfelelően karbantartott, felhagyott bányászati tevékenységből adódó zagy tározók okozzák a potenciális szennyező forrásokat. Ezt igazolja az is, hogy Romániában a Babeş-Bolyai Egyetem világbanki finanszírozással 2015-ben készített egy tanulmányt, amely listázza a kockázatos bányászati objektumokat. Ez összesen 205

darab zagytarozót listáz, amelyek közül 27, 25, illetve 35 darab rendre a Szamos, a Tisza, a Körösök és a Maros vízgyűjtőjén helyezkedik el.

Ahogy elnök úr is említette, a Sajó-szennyezéssel kapcsolatban ez a Nižná Slaná-i Sideritbányából származó szennyeződés nagyon komoly problémákat okozott főként a szlovák oldalon. Nekünk az volt a szerencsénk ebben az időszakban, hogy viszonylag sok víz volt a vízgyűjtő területen, egyrészt magában a Sajóban és a mellékágaiban is, tehát kaptunk bőven hígítóvizet, illetve kormányoztak is oda hígítóvizet, tehát a magyarországi folyószakaszon komoly problémát, halpusztulást ez nem okozott. A kollégák az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóságtól nyilván a szlovák féllel tartották a kapcsolatot, megkaptuk az összes szlovák nyelvű jegyzőkönyvet a mérési eredményekről. Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy van szlovákul tudó a vízügyi igazgatóságon, tehát ezeket nagyon rövid idő alatt lefordították és megkaptuk. A környezetvédelmi minisztériummal a Belügyminisztérium folyamatosan kapcsolatban volt és folyamatosan, hetente küldte szerdai napokon a tájékoztatást a környezetvédelmi tárca, illetve a vízügyes kollégák az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatósággal több alkalommal is jártak a helyszínen.

Azt gondolom, hogy maga a szervezetrendszer felkészült az ilyen jellegű haváriaesemények kezelésére, hiszen mindenki tudja, a 2000. évi, Tiszát érő cianidszennyezésnél is helytálltak a kollégák. Ha a közeli múltba tekintünk kicsit vissza, igaz, ez nem a Tisza vízgyűjtőjét jelenti, mindenki ismeri a Ráckevei (Soroksári) Duna-ágnál az olajbeengedés problémáját, amely 2020. december 10-én volt. Volt szerencsém az első napon kinn lenni. Több vízügyi igazgatóság dolgozott, tehát nem csak a Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság, és katasztrófavédelmi szervek, rendészeti szervek és más vízügyi igazgatóságok, akik a vízkárelhárítási problémák kezelésében tényleg, azt gondolom, nagyon-nagyon profik, mind az eszközrendszert, mind pedig a humán erőforrást odatették. Épp most, a közelmúltban volt egy megemlékezés ezzel kapcsolatban az esztergomi Duna Múzeumban, és egy kiállítás is volt erről, hogy helyreállt a rend, a rehabilitáció kézzel fogható eredményeit és az eredeti állapotba visszaállított partszakaszt is megláthatták azok, akik ott voltak.

Röviden, tömören ennyit szerettem volna elmondani. Köszönöm szépen a figyelmet.

Hozzászólás

ELNÖK: Köszönjük szépen helyettes államtitkár úrnak. Kérdezem, hogy van-e hozzászólási szándék. *(Nincs jelzés.)* Nekem lennének kérdéseim, és még néhány dolgot azért hozzátennék amellet, hogy köszönöm a tájékoztatást.

Számomra megdöbbentő volt, amit tapasztaltam a Sajó szennyezése ügyében. Alapvetően ezt a sajtóból tudtuk meg, a felvidéki aktivisták hívták fel a figyelmet erre a borzalomra, ami történik, és bejárta a sajtót az az elképesztő kép, hogy milyen színe lett a Sajónak. Amikor kezdtünk utánajárni, hogy mi történt, akkor kiderült, hogy pontosan tervezhető volt, hogy ott mi fog történni. Itt egy elhagyott hatalmas bányaterületet folyamatosan vízfolyások töltöttek fel. Tehát korábban ez már megjelent feladatként is, hogy erre felkészüljenek és a kármentesítést elvégezzék, de nem végezték el az illetékesek. Sőt, ahogy utánajártam ennek a kérdésnek, Szlovákiában voltak erre még források is elkülönítve, amit, nem tudom, valamilyen más módon elköltöttek. Itt alapvetően két minisztérium hatásköri vitája miatt, a környezetvédelmi és a gazdasági minisztérium hatásköri vitái miatt hónapokig semmit nem tettek, amikor a szennyezés elkezdett beleömleni a folyóba.

Elementem a szlovák parlamentbe, a környezetvédelmi bizottság elnökével tárgyaltunk, a környezetvédelmi bizottsággal találkoztunk, és ott olyan döbbenetes információkat kaptam, hogy akkortájt kezdték el átvezetni ezeket a vízfolyásokat a

bányaterületről és egyszerűen a befolyó víz mennyiségét csökkentették le, hogy az is láthatóvá vált, hogy ha nem várnak hónapokig ilyen meddő hatásköri vitákkal, ha nem lett volna ennyire cselekvőképtelen a szlovák kormány, akkor ezt az ökológiai katasztrófát majdhogynem meg lehetett volna előzni vagy lényegesen kisebb mértékű lett volna.

A szlovák kormány egyfajta - mondjuk így - teszetoszaságáról beszélhetünk, de bármelyik szomszédos kormány egy ilyen súlyos mulasztással konkrétan veszélybe sodorhatja az anyaországi folyószakaszokat is. Nyilván itt nekünk, országgyűlési képviselőknek a fejében is el kell hogy váljon a nemzetközi jogból levezethető felelősségvállalás és kötelezettség és az a fajta politikai felelősségvállalás, ami, meggyőződésem szerint, ki kell hogy terjedjen a Kárpát-medencére is. Hiszen a Kárpát-medence egy természetes régió, nemcsak egy történelmi régió, hanem egy természetes régió, és szerintem itt a nemzetpolitikai szempontokat is maximálisan figyelembe kell vennünk. Tehát mi felelősek vagyunk azért - nyilván megfelelő jogi kötöttségekkel -, hogy mi történik ezeken az elcsatolt területeken.

Én ezért is gondolom, hogy ezt a helyzetet, amit láthatunk egyébként Szlovákiában, láthatunk a Tisza erdélyi mellékfolyói esetében, nem lehet cselekvés nélkül hagyni. Tehát nem lehetünk mi csak a befogadók, úgymond, akik csak a riasztó funkcióban bíznak, és akkor cselekszenek, amikor már megtörtént a baj, hanem olyanfajta politikai cselekvést kell tudnunk előkészíteni, hogy a szomszédos országok államaival együttműködve tényleg a megelőzés irányába mozdulnánk el.

Ugyanakkor emellett egy kérdésem is lenne. Amit ott tapasztalunk, az az hogy kisebb a befolyó víz mennyisége, ezért kisebb a súlyosan szennyezett, kifolyó víz mennyisége is - talán 80 százalékkal csökkent -, de még mindig elmulasztotta a szlovák gazdasági minisztérium felszerelni azt a szűrőberendezést, amivel, mondhatjuk, 100 százalékból a szennyezést meg lehetne oldani. Amennyire én ezt ki tudtam deríteni, ennek alapvetően gazdasági megfontolásai vannak. Nagyon drága ez a szűrőberendezés, amit a szlovák kormány, úgy döntött, nem kíván megfinanszírozni, és ezért folyamatos a Sajó szennyezése. Mit tud tenni ez ügyben a kormány? Kommunikál-e a szlovák féllel bármilyen módon? Tesz-e lépéseket annak érdekében, hogy úgymond pozitív értelemben nyomást gyakoroljon a szlovák félre, hogy oldja meg ezt a problémát, finanszírozza ezt a szűrőberendezést, és mentesítse a Sajót a további bejutó szennyezéstől?

Továbbá a szakemberek is levezették, hogy olyan mértékű szennyezés, rendkívül veszélyes szennyezés jutott a mederbe, hogy ott egy nagyon komoly kármentesítési munkát kellene elvégezni. A Sajó-medret érintően több tíz kilométeren gyakorlatilag megszűnt az élet a folyóban, és ezek a rendkívül veszélyes nehézfémek lerakódtak a mederbe. Nyilván idő kérdése, hogy ezek a szennyező anyagok továbbjussanak a hazai folyószakaszra, az anyaországi folyószakaszokra is. Tehát itt egy kármentesítési, a medert érintő kármentesítési munkát is ki kéne tudni valahogy préselni a szlovák féltől, hogy ezt végezzék el.

Ezzel kapcsolatban van-e információja a kormánynak, vagy van-e a minisztériumban bármiféle törekvés vagy együttműködési kezdeményezés, hogy a szlovák felet ebbe az irányba lökdösní, mondjuk, hogy végezzék el ezeket az alapvetően fontos munkákat, amit egyébként a szlovákiai szakemberek állapítottak meg, környezetvédelmi szakemberek, hogy el kell végezni ezeket a munkákat.

Másik oldalról pedig döbbenetes számokat olvashatunk itt a Tisza erdélyi mellékfolyóit érintő kockázatokról, az egykori zagytározók, felhagyott bányaterületekről bányaterületek kapcsán, és az is egyértelmű, hogy olyan módon változik az időjárás, a csapadékeloszlás, hogy egyre több, egyre extrémebb a csapadékeloszlás, egyre több esetben fordul elő intenzív csapadékos időszakban

hirtelen leeső, nagy mennyiségű csapadék lehullása, ami által ezeknek a zagytarozóknak adott esetben megvan a kockázata, hogy, mondjuk, átszakad a fala, a nagy mennyiségű bejutó víz kimossa ezeket a szennyező anyagokat.

Itt konkrétan, amit egyébként más kutatásokból is láttunk, az Ökológiai Kutatóintézet korábbi kutatásaiból, a Hancz Péter kutató által készített dokumentációból - és szerintem nagyon sokan láttuk -, itt elképesztő a kockázat. Tehát mondhatjuk, ketyeg a bomba, hogy mikor történnek a most a Beszterce folyón tapasztalható képest esetleg még súlyosabb szennyezések, és adott esetben mikor jutnak el nemcsak az ottani folyószakaszokba a rendkívül veszélyes anyagok, adott esetben radioaktív anyag, hanem a hazai folyószakaszba is eljutnak, adott esetben már veszélyeztetve, mondjuk, a talajvizet.

Tehát jelenleg - ahogy én látom - rendelkezésünkre állnak olyan információk, amelyekre mondhatjuk, hogy aggasztók, és nyilván itt is korlátos, hogy mennyi befolyásunk van arra, hogy, mondjuk, a román illetékesek milyen megelőző lépéseket tesznek, de azt gondolom, hogy felelősségünk erre felhívni a figyelmet, felelősségünk kétoldalú politikai lépések útján is, hogy presszionáljuk őket, hogy ez irányba mozduljanak el.

Nyilván itt egy kedvező csillagállás, mondhatjuk, hogy Tánzos Barna a román környezetvédelmi miniszter - talán volt -, aki azért ebben az ügyben nyilván máshogy tekint az erdélyi folyókra. Ezzel kapcsolatban mit tud mondani, vagy mit tud, mit lát a Belügyminisztérium? Illetve olyan információim is vannak, hogy az ezeknek a kockázatoknak a pontosabb felmérését célzó kutatásokat néhány éve leállították. Erről mit lehet tudni? Van-e arra forrás, van-e arra lehetőség, van-e arra szándék, hogy a kockázatok pontosabb felmérését, azok mibenlétét esetleg kormányzati finanszírozásból kutatók, kutatócsoportok vizsgálják, és ilyen módon egy kicsit tisztítsák a helyzetképet? Köszönöm, ha ezekre még kapunk választ.

Réthy Pál válaszája, reagálása

RÉTHY PÁL helyettes államtitkár (Belügyminisztérium): Én azt gondolom, hogy ezekben az ügyekben nyilvánvalóan a felvízi országok azok, akik ennek érdekében tudnak tenni, és azt is gondolom, hogy ez nem kizárólag és feltétlenül az ő belügyük, hiszen az alvízi országok nyilvánvalóan veszélyeztetettek ebből a szempontból. Nyilvánvalóan azt is tudni kell, ahogy elnök úr elmondta, hogy ezek a források, akár uniós források is rendelkezésre kellene hogy álljanak és én azt hiszem, hogy el kellene kezdeni ezeket a potenciálisan leginkább érintett területeken, mind Szlovákiában, mind pedig Romániában, hiszen ott jelentős színesfémbányászat folyt annak minden „áldásos” tevékenységével, amelyről elnök úr is szólt.

De azt azért meg kell jegyezni, hogy az ilyen jellegű rekultivációs feladatok és vízkormányzási feladatok, a földmunkák temérdek pénzbe kerülnek, tehát a teljesség igénye, én azt gondolom, még hosszú évtizedeket fog igényelni, hogy ezeket a problémákat meg tudjuk oldani. Azt hiszem, maga a Belügyminisztérium és a vízügyi igazgatási szervek a határvízi megállapodások tárgyalásakor tudnak erről bővebb információkat kérni, és én nagyon szívesen tájékoztatom a bizottságot, az albizottságot ezeknek a megbeszéléseknek az esetleges eredményeiről a későbbiekben. Ha most a Sajót nézzük, ott nagyon jó kapcsolat van a szlovák vízügyi igazgatási szervekkel, és azt gondolom, hogy partneri együttműködés keretében folyik az információk átadása.

Hogy mit lehet tenni a mederben kiülepedett anyagokkal? Nyilván kotorni, kotorni, és utána ezt megsemmisíteni. Nem állunk ezzel egyedül, mindenki nagyon jól tudja, hogy volt nálunk is volt egy Csepel Vas- és Fémművek, annak minden egyes „áldásos” tevékenységével. Tehát az RSD sem kivétel, a Ráckevei (Soroksári) Duna-ág

a nehézfémekkel és minden egyébvel, de ott most indulni fog egy programunk, és meg fogjuk kotorni a Ráckevei (Soroksári) Duna-ágot, ott van egy ilyen jellegű fejlesztésünk.

Tehát, én azt gondolom, hogy ez egy hosszú időtáv, és nagyon fontos az, hogy mind a kormányzati szereplők, tehát a Külgazdasági és Külügyminisztérium a saját vonalán és a vízügyi igazgatás pedig a saját vonalán igyekezzen ezeket a problémákat megnyugtató módon rendezni és folyamatosan figyelemmel kísérni ezeket a folyamatokat.

A Nižná Slaná-i történet egy nagyon régi történet. A volt Siderit bányáról beszélünk, ahol nem is azt mondanám, hogy ez egy szürke zóna, hanem már egészen fekete, egy lerobbant, hatalmas épülettömeg, és a szlovák félnek nemhogy a kármentesítésre nincsen pénze, hanem hogy az üzem ingó vasszerkezeteit el tudja bontani, ez is várat még magára, de én azt gondolom, kell hogy tegyenek valamit.

Nekünk abból a szempontból szerencsés, hogy a mi folyószakaszunkat ez nem érinti, akkor szerencsénk volt, hogy elég hígítóvizet tudtunk odakormányozni, illetve olyan csapadéktevékenység volt, hogy a magyar oldalon ez nem játszott szerepet, tehát halpusztulást, növényzetpusztulást nem tapasztaltunk. Folyamatosan harmadfokú készütség volt elrendelve ebben az időszakban, a csatorna- és mederőrök folyamatosan ott voltak a vízpartokon, akkreditált laboratórium mintákat vett, és vizsgálta ezeket a mintákat, és hála istennek, kimaradtunk ebből a szennyezésből, de ígérem önöknek, hogy oda fogunk figyelni erre a határvízi egyezmények kapcsán is, és nyilván a Külügyminisztérium pedig a saját területén megteszi azokat a lépéseket, amelyek pozitív irányba vihetik el ezeket a folyamatokat.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Van-e hozzászólási szándék? *(Nincs jelzés.)*

Még reagálnék erre, hogy valóban megdöbbenő ez a terület, meg az is, ahogy kezeli vagy kezelte - de attól tartok, kezeli még most is - a szlovák kormány. Én is elmentem többször a szennyezés kifolyásának a pontjához. Ez egy teljesen elhagyott, könnyen, akadályok nélkül megközelíthető terület volt, ahol döbbenetes volt látni, ahogy folyik bele ez az elképesztő szennyező anyag a Sajóba, és én is készítettem felvételeket, azt megosztottam a közösségi oldalakon, de ezek el is árasztották a különböző közösségi tereket. Akkor az volt erre a sikeres reakciója a szlovák kormánynak, hogy kirakott egy sorompót, és kiírta, hogy tilos belépni a területre, tehát ez volt a kezelésnek az első lépése. Ezt viszonylag gyorsan meg tudták tenni, de az érdemi cselekvés hónapokig tartott, hogy megtegyék. Van egy rozsnyói sebész orvos, aki rendszeresen, szinte heti szinten publikál újabb felvételeket, és sajnos a mai napig akut ez a szennyezés, ezért is indokolt, én azt gondolom, a lépés.

Összességében is, amit helyettes államtitkár úr is említett, itt valóban szükséges nekünk olyan lépéseket tenni, amelyek túlmennek a jelenlegi nemzetközi jogból, a különböző egyezményekből levezethető képességeinken úgymond. Szerintem mindannyian érezzük, látjuk és ki is nyilvánítjuk, hogy a Kárpát-medence egy egység, és hogy közösen mindannyiunk feladata a közös természeti kincseink, adott esetben a folyók megóvása. Ez nemzetpolitikai szempontból is egy nagyon komoly kötelesség és feladat. Ezért majd egy konkrét olyan lépést is szeretnék tenni, amivel ezt ki is tudjuk nyilvánítani.

A MÁÉRT ülésén és a KMKF záródokumentában is megfogalmazódtak ezek a szempontok, és ez kevésbé szakpolitikai. Én pedig egy politikai nyilatkozattervezetet készítettem, amely az Országgyűlés elé kerül majd, és amelyben felhívjuk közösen a figyelmet, nagyon bízom benne, hogy pártpolitikától függetlenül, ennek az ügynek a fontosságára, és arra, hogy bizony, az úgymond nemzetközi együttműködés terén is hatékonyabban kell tudnunk kifejteni tevékenységet annak érdekében, látva a kockázatokat, hogy sikeresebbek lehessünk ezek kezelésében és megőrzésében, és hogy

kinyilvánítsuk, mennyire fontos a természeti kincseink megóvása. Ezt eljuttattam egyébként a frakciók felé, és nagyon bízom benne, hogy az őszi ülészakban tudunk ebből egy olyan szövegváltozatot közösen kialakítani, amely ennek a fontos problémának a közös és remélem, hogy egyetértést mutató megközelítését egy ilyen országgyűlési döntéssel is ki tudjuk majd nyilvánítani.

Köszönöm szépen a helyettes államtitkár úrnak és munkatársainak, hogy részt vettek az ülésen, és megadták nekünk a tájékoztatást.

Az ülés berekesztése

Kérdezem, hogy van-e esetleg hozzászólási szándék? *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nincs, az albizottság ülését lezárom és még egyszer köszönöm szépen, hogy megjelentek és tájékoztattak minket. Köszönöm szépen munkatársainknak is a munkát.

(Az ülés befejezésének időpontja: 10 óra 22 perc)

Dr. Keresztes László Lóránt
az albizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Bihariné Zsebők Erika és dr. Lestár Éva